

Sociálně pedagogická činnost v neziskovém sektoru

Zimní semestr 2007

Slide 1

regnum2 Jsou předměty zajímavé a jsou předměty méně zajímavé. Zde praxe.
caput, 8/14/2006

Informace o kurzu

- Ing. František Svoboda, Ph.D.
- Kontakt: gert@seznam.cz
- Konzultační hodiny: Pondělí 18:15-19:00
- Požadavky k zápočtu:
sepsání a obhájení žádosti o grant na
projekt existující či imaginární neziskové
organizace

Literatura

- Škarabelová, S. **Když se řekne nezisková organizace**. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2002
- Rejzler, J. a kol. **Organizace neziskového sektoru**. Základy ekonomiky, teorie a řízení. Praha: Ekopress 2001
- Legislativa: zákon 83/1990 Sb. o sdružování občanů, zákon 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech, zákon 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech, zákon 3/2002 Sb. o svobodě náboženské víry

Literatura

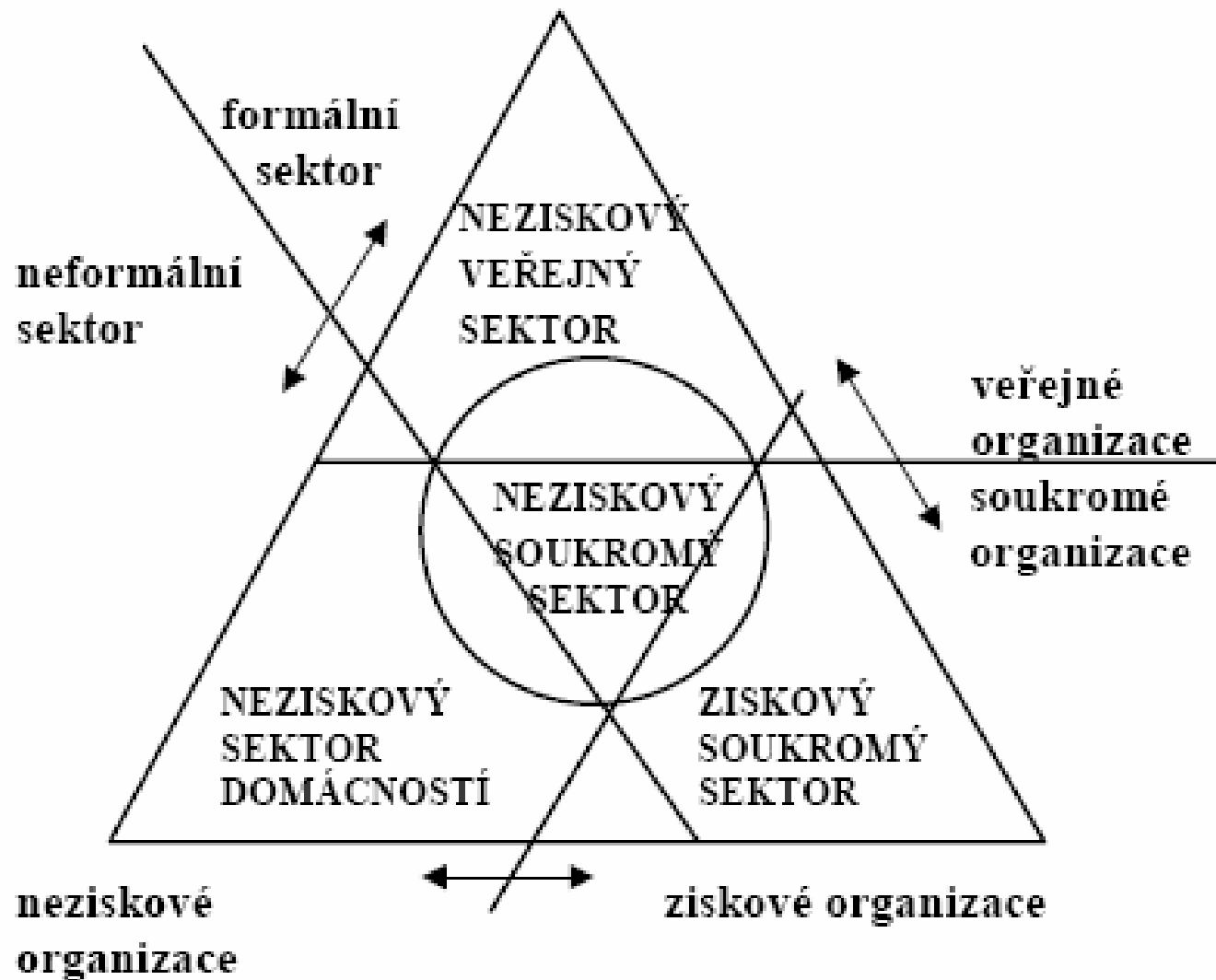
- Drucker, P.F. Řízení neziskových organizací. Praha: Management Press, 1994
- Bárta, J. Strategické plánování pro neziskové organizace. Praha: NROS, 1997
- <http://abonent.lexdata.cz/>
- <http://www.neziskovky.cz/>

Prostor pro působení neziskových organizací

Ve společnosti vedle sebe existují:

- Podniky a organizace státu
- Podniky soukromé, vydělávající peníze a rozdělující zisk mezi vlastníky
- Organizace tzv. neziskové, nevládní, občanské, které neprodukují zisk, a pokud ano, vracejí ho zpět na realizaci záměru, za kterým vznikly.

V.A. Pestoff a jeho rozdělení národního hospodářství

Opodstatnění existence veřejného sektoru

- Stát určité věci dělat nemůže
- Trh určité věci dělat nedokáže

Historie neziskového sektoru

Ekonomie daru

- Počátky směny
- Systém totálních závazků:
 - Povinnost dary oplácet
 - Povinnost dary přijímat
 - Povinnost dary dávat
- Almužna
- Patronát
- Mecenát
- Sponzoring

Základní pojmy

- Charita
- Altruismus
- Filantropie

Původ neziskových organizací

- „dobrovolnická“ a charitativní činnost náboženských institucí
- Všestranná činnost dobrovolných organizací v době osvícenství

Antika

- Zrození pojmu Filantropie
- Zrod institucí mecenátu – leitúrgie a epidoseis
- Asklépiovy chrámy – 1. účinná „marketingová strategie“
- Korporace jako první právnické osoby neziskového charakteru

Křesťanství a období středověku

- Dobročinnost směřována k chudým m1
- Idea rozdělení moci ve společnosti – společnost není identická s její politickou organizovaností m3
- Vznik nadací jako účelového sdružení majetku
- „Laicizace“ dobročinnosti a velký rozsah neziskových aktivit
- Formují se metody fundraisingu m4
- Objevují se principy obecně prospěšné společnosti

- m1 sv. Vavřine - jáhen
chudoba rána v pojmech moci a síli
Jose, 9/13/2007
- m3 Od doby císaře Konstantina docházelo k symbióze státu a církve, kdy biskupové přibírali úkoly a povinnosti, které dnes náleží do kompetence světské administrativy, především od 5. století, kdy západní provincie říše oslabovaly barbarské nájezdy a přestávala fungovat civilní administrativa. Jediné struktury, kterým se podařilo v těchto ztížených podmínkách přetrvávat, byla biskupství a církevní správa vůbec. Ta postupně přejala funkce a úkoly světské správy a zajistila na územích, jimž vládli barbaři, alespoň minimální přetrvání dosavadní úrovně antické civilizace. Časem připadla církvi i správa státního programu distribuce potravin.
- Zde se zrodila distinkce dnes tzv. občanské společnosti" od státu, politického zřízení. Politická autorita byla od 5. století pouze jedním z orgánů (chaos při rozpadu římské říše, jediná funkční struktura církevní).
- Jose, 9/13/2007
- m4 veřejná sbírka, kampaň, ode dveří ke dveřím, osobní dopis, osobní setkání, členské příspěvky, testament fundraising
Jose, 9/13/2007

Novověk

- Na počátku novověku roste v důsledku emancipace světské moci podíl veřejné moci v oblasti dobročinnosti m5
- V evropské kultuře 18. století přináší osvícenství myšlenky o volném sdružování. m7
- S osvícenstvím přichází myšlenky o potřebě obecného prospěchu, vzdělávání, zlepšování duchovního stavu lidstva a schopností lidského poznání.
- Začíná období velkého rozvoje neziskových (nezávislých) organizací m9

- m5 Se zřizováním absolutistických monarchií v Evropě se vrací ztotožnění společnosti s její politickou organizovaností – T. Hobbes
Thomas Hobbes vyvinul pojem vlády, který zcela sesadila středověké chápání společnosti. V NOVÉ PODOBĚ se objevuje sociálně smluvní doktrína, kdy společnost na základě smlouvy svěřuje se do rukou vlády. Smlouvou se však chápe podřízení "absolutní" moci panovníka. Dnes nám to přijde přirozené, tehdy se však jednalo o určitý vývojový regres, kdy to, co bylo rozptýleno po mnoha institucích společnosti, se najednou začalo shromažďovat v rukou.
Hobbes a Leviathan
Pracovní domy - první odporované zaměstnávání
Jose, 9/14/2007
- m7 John Lock – idea mimopolitické dimenze společnosti
Montesquieu – politická organizovanost je rozptýlena mezi více nezávislých zdrojů
Jose, 9/14/2007
- m9 étos paradoxně posílil spolu s oslabením starších forem vlád, jejichž velkým rozpouštědlem se staly peníze. Společnost bohatla, stávala se samostatnější a začala se více organizovat. Přímou úměru mezi pozitivní občanskou angažovaností a bohatstvím lze sledovat trvale (viz středověk). Podle Adama Smithe poskytuje inteligence a bohatství jiné možnosti, jak působit na druhé, než je síla. Zastánci společenského pluralismu, jež násobí zdroje moci a vlivu, a tak chrání svobodu a podporuje umírněnost, zjistili, že jejich čas přichází.
Jose, 9/14/2007

Společenská sdružení v novověku

- Vznikala společně s osvícenstvím, významným prvkem byl občanský étos
- Akademie
- Čtenářské společnosti
- Obecně prospěšné společnosti

Moderní dobročinnost v USA

- Idea slabého státu šla ruku v ruce s rozmachem neziskových organizací
- S rostoucím počtem bohatých lidí rostl i počet nadací – Rockefeller, Carnegie, Morgan
- 1. profesionálové v oboru filantropického poradenství
- Americký neziskový soukromý sektor je největší na světě a je zdrojem inspirace

Společenská sdružení v českých zemích

- V polovině 19. století se i u nás začíná formovat moderní občanská společnost. S rozvojem spolkové činnosti jde ruku v ruce jejich podpora.
- Spolky turistické. regnum13
- Spolky tělovýchovné a sportovní regnum14
- Dobrovolnická práce regnum16

regnum13 Prvním turistickým sdružením v našich zemích byl v roce 1886 založený spolek „Pohorská jednota Radhošť“ ve Frenštátě na Moravě. V roce 1888 byl založen „Klub českých turistů“
Druhým největším turistickým klubem byl Hauptverband deutscher Gebirgs- und Wandervereine
caput, 9/22/2006

regnum14 V roce 1882 se koná první Všesokolský slet na Střeleckém ostrově, kde se představilo 750 cvičenců. V roce 1923 má Sokol 603 903 členů, v roce 1929 629 136 členů ve 3 130 jednotách. Sokol vlastnil 843 tělocvičen a jenom na příspěvcích vybíral ročně přes milion korun.
K hnutí sportovnímu je třeba připočítat ještě Dělnické tělocvičné jednoty, Jednoty orelské, tělocvičné odbory hasičské a střelecké, národně sociální, Selské jízdy, Federované dělnické tělocvičné jednoty, Německé tělocvičné spolky, Židovské tělocvičné spolky a další drobné organizace.

V roce 1911 se začíná v Čechách rozvíjet skauting, v roce 1914 je založen první samostatný spolek „Junák – český skaut“. V roce 1930 má Svaz Junáků – skautů 34 253 členů.

caput, 9/22/2006

regnum16 Výrazným rysem občanské uvědomělosti byla práce dobrovolnická
Zde měla velmi silné postavení Společnost Československého Červeného kříže - v roce 1930 v ní pracovalo přes 35 000 samaritánů a samaritánek. Dorost ČsČK sdružoval v té době 483 000 členů.

caput, 9/22/2006

Občanská společnost a politika

- V období do roku 1939 projevovaly politické strany zájem o spolkové hnutí a některé politické strany vytvářely přímo své vlastní korporace. m10
- Po roce 1939 a znovu po roce 1948 došlo k řadě omezení činností nestátních neziskových organizací
- Obnovení spolkového života začalo nejpozději v roce 1989 a zákonem 83/1990 Sb., který umožnil velmi jednoduchý vznik a fungování občanských sdružení, bylo státem formalizováno.

m10

vznik národního státu, kterým Československo bylo, nastolil novou společenskou situaci. Stát hledal v některých občanských iniciativách oporu. Našel ji u Sokolů, u legionářských spolků, avšak jak se polarizoval politický život, tak se začal polarizovat i život spolkový.

Jose, 9/14/2007

Závěr

- Dle statistik je v současnosti v České republice registrováno více než 60 tisíc občanských sdružení, obecně prospěšných společností, nadací a nadačních fondů, církevních právnických osob. Obecně je označujeme jako nestátní neziskové organizace (NNO).
 - Kde se vzaly?
 - Kdo jsou jejich členové a co chtějí?
 - Je jich hodně nebo málo?
 - Z jakých tradic vzešly?
 - Co je to občanská společnost?
 - Nekopírují nějaké cizí vzory?
 - Kdo je řídí?
 - Jaké mají místo v politickém systému?

Děkuji za pozornost